

Yönetmen: Ali Özgentürk

Senaryo: Işıl Özgentürk

Oyuncular: Genco Erkal (Hüseyin), Harun Yeşilyurt (Ferhat), Yaman Okay (Remzi)
1982/Türkiye/Türkçe/116

Ali Özgentürk *Hazal* (1979)'dan sonra çektiği *At* filmi ile kamerasını yine toplumsal bir soruna çeviriyor. *At*, dönemin İstanbul'unu, Türkiye'sini bu bağlamda gerçekçi bir şekilde anlatan, yönetmenin en nitelikli filmlerinden birisi. Geleneksel bir köy temsili ile başlayan film, gerçekçi sinema unsurlarını içinde barındırır. Özgentürk, filmde vermek istediği mesajı rahatsız edici bir ideolojik dayatmaya girmeden izleyicisine iletiyor. Hikayesini izlediğimiz insanlar aslında yaşamın içinden, çarşıda, sokakta gördüğümüz, tanıdığımız, bildiğimiz sıradan insanlar.

Baba Hüseyin, oğlu Ferhat'ı okutmak için köyündeki evini ipotek ettirip İstanbul'a gider. Hüseyin'in tek isteği, atlara fena halde düşkün olan oğlu Ferhat'ın okuyup adam olmasıdır. Askerdeyken Yüzbaşının ona söylediği "Siz adam değilsiniz, çocuklarınızı adam edin. Ezilmesin, sürünmesin sizin gibi." sözleri onun bu isteğini daha çok tetiklemiştir. Hüseyin, Ferhat'ı da alıp Süleymaniye'de seyyar satıcıların kaldığı bir hana yerleşir. Orada memleketlisi olan Remzi'nin yardımıyla seyyar araba satın alıp çalışmaya başlar. Fakat işler yolunda gitmez ve İstanbul acımasız yüzünü gösterir. Zabıta peşine düşünce kaçmaya başlar, akşam vaktinde hana geri döner. Çocuğunu okutmak için çabalayan Hüseyin, parkta tanıştığı birinden devletin parasız çocuğunu okutabileceğini öğrenir. Hemen bu imkandan faydalanmak için başvuru yapmaya gider. Fakat devlet dairesindeki memur onlara çok kaba ve sert davranır. Çocuğun bu haktan yararlanabilmesi için senin ölmüş olman gerekir der. Hüseyin, memurun bu davranışından sonra okumanın adam olmak için yeterli olmadığı anlar. Burada da umduğu çıkış yolunu bulamayan baba, pazarcılık yapmaya kalkışır. Ama ağılık sisteminin köye has olmadığını, İstanbul'da da her yerin bölündüğünü öğrenir. Zabıta seyyar arabasını zincirler ve Hüseyin bir çıkmaza girer. Oğlu Ferhat, köye dönelim dese de kabul etmez ve arkadaşının seyyar arabasını alıp pazara gider. Fakat orada arkadaşı tarafından bıçaklanarak öldürülür.

70'li yılların ortalarında televizyonun da gelmesiyle Türk sineması ekonomik kriz gibi nedenlerle seks ve arabesk furyasının içine düşmüştür. Fakat bu dönemde gerçekçi filmler yapan Yılmaz Güney'den etkilenen Ali Özgentürk gibi yönetmenler kameralarını kırsala, farklı toplumsal kesimlere çevirerek sosyolojik sorunlara daha gerçekçi bakmışlardır. *At* filminde de yönetmen, dönemin toplumsal sorunlarına değinmiştir. Trenle köyden İstanbul'a giderken Hüseyin'in, trendekilere oğlunun nasıl okuduğunu göstermek için okuttuğu gazetede haberler, dönemin Türkiye'sinin resmidir: "IMF Heyeti Türkiye'ye yardımı görüşüyor." "Bir adam ailesini geçindiremediği için intihar etti." Aslında Hüseyin'in trajik sonu burada izleyiciye üstü kapalı bir şekilde iletilir. Hüseyin, yani ana karakter üzerinden ülkemizin eğitim, işsizlik, açlık, rüşvet, mafya gibi temel sorunları gündeme getirilir.

Filmde, sokaklarda hiç eksik olmayan arabesk müzik, bir arabesk film setinden görüntüler, dönemin İstanbul'unun hızlı değişimi izleyiciye yansıtıyor. Filmde sık sık rastladığımız at görüntüleri, ulaşılamayan bir hayali sembolize ediyor. Özgentürk, dönemin toplumsal sorunlarını, simgesel anlatımıyla işleyip bize bir baş yapıt sunuyor.

Çiğdem Karabulut- Töre Ercan